

Geldzorgen van personeel doen ook de baas pijn

Een financieel adviseur op kosten van de werkgever. Voor bedrijven als KPN, KLM en CSU is het onderdeel van het personeelsbeleid. Werknemers die inzicht in hun financiële situatie hebben, zijn mobieler en weerbaarder.

Frank van Alphen

Een financieel adviseur op de werkvloer wekt in het begin enige argwaan, weet Marcel van Leeuwen, directeur van adviesbureau EBC Nederland. 'Aan het begin van het gesprek zeg ik "laat me raden wat uw vrouw vanmorgen heeft gezegd over dit advies: je ondertekent niets". Dat klopt vaak. Ik kan de werknemer dan geruststellen. We verkopen niets. Ze hoeven niets te tekenen. Wij voeren inzichtsgesprekken.'

De adviseurs van EBC komen over de vloer bij een groeiend aantal werkgevers. 'We zijn al jaren bezig met advies aan werknemers, maar nu komt het in een stroomversnelling', aldus Van Leeuwen. 'Trends als minder sociale voorzieningen en versobering van pensioenregelingen speelden al langer. Nu erkennen werkgevers ook dat inzicht in je financiële situatie van belang is voor de duurzame inzetbaarheid van hun werknemers. Het maakt ze wendbaarder en weerbaarder.'

KPN is een van de grote werkgevers die onlangs financiële advisering in de cao heeft opgenomen. De werkgever betaalt de helft van het advies. De werknemers bekostigen de andere helft uit het inzetbaarheidsbudget dat ze jaarlijks krijgen toegekend. Dit budget van ten minste €1000 kunnen ze ook besteden aan opleidingen.

'De meeste werknemers hebben geen inzicht in hun financiële situatie. Ze denken in producten zoals een hypotheek of een lijfrente. Ze kunnen al helemaal niet overzien wat de financiële gevolgen zijn van een andere baan of minder werken', zegt Van Leeuwen. 'Dat is voor die werknemers vaak reden om maar op hun plek te blijven.'

De financieel adviseur begint met het in kaart brengen van inkomsten en uitgaven. 'Dan weten we wat een huishouden netto nodig heeft nu en in de toekomst van de vaste lasten', aldus Van Leeuwen.

Met die informatie bij de hand bespreekt de adviseur welke mogelijkheden er zijn. Van Leeuwen: 'Met name ouderen hebben meer mogelijkheden dan ze vaak denken. Ze hebben een behoorlijk pensioen opgebouwd omdat ze jaren in een eindloonregeling hebben gezeten. Verder is de hypotheek dikwijls al grotendeels afgelost en zijn de kinderen uit huis.'

De adviseur laat bijvoorbeeld zien dat het leefgeld gelijk blijft als een werknemer vanaf zijn 63ste drie dagen per week gaat werken. Dat kan omdat een deel van het pensioen eerder kan worden opgenomen en sommige uitgaven wegvallen.

ILLUSTRATIES: GARY WATERS/HH

Tips

Ouderen

Vooral oudere werknemers hebben meer mogelijkheden dan ze denken door een beter pensioen en een grotendeels afgeloste hypotheek.

Brutoloon

Velen denken dat het brutoloon leidend is voor hun mogelijkheden. Maar soms kan men met minder salaris op de zelfde voet verder leven.

'Werknemers zijn vaak verbaasd over de mogelijkheden. Soms kunnen ze overstappen naar werk dat minder goed verdient, maar op dezelfde voet doorleven. Een barrière is dat werknemers zich blindstaren op het brutoloon, maar dat is niet het hele verhaal', zegt Van Leeuwen.

De werkgever betaalt niet alleen de adviseur, maar maakt het ook op andere manieren makkelijk voor de werknemer. De adviseur maakt gebruik van een spreekkamer van de werkgever en de werknemer mag met de adviseur praten tijdens werktijd.

Werknemers hoeven niet bang te zijn dat de adviseurs informatie doorspelen aan de werkgever. 'Alles wat de werknemer vertelt, is vertrouwelijk. We geven niets door aan de werkgever', zegt Van Leeuwen. 'Het enige dat we delen met de werkgever zijn enthousiaste reac-

'Zoek hulp als je schulden hebt'

'Ik werk samen met mijn vrouw Tonnie en zoon Joris bij CSU. Twee jaar geleden raakte ik in gesprek met mijn leidinggevende over onze financiële problemen. Hij vroeg of CSU kon helpen. Ik vond het geweldig dat hij daarover begon.'

'Via CSU kwamen we in contact met Sherley Westdijk van de Budgetcoach. Ze bezocht ons thuis in Wijk bij Duurstede en heeft een inventarisatie gemaakt. Samen hebben we een plan van aanpak opgesteld. We hadden toen een schuld van €15.000. Sherley heeft goede afspraken kunnen maken met onze schuldeisers.'

'We zijn heel goed gaan kijken naar onze uitgaven. Veel geld ging naar onze veertien gewone parkieten en valkparkieten. Die hebben we weggedaan. Gelukkig konden ze naar een camping waar we schoonmaken. Daar verzorgen we nu de volière.'

Wie Adrie Steenis (60)

Baan Schoonmaker

Case Kwam in problemen door hoge uitgaven, werkgever CSU bood hulp aan via coach. Problemen zijn nu onder controle.

'Het eerste jaar was best zwaar. We haalden een deel van ons eten bij de Voedselbank hier in Wijk bij Duurstede. Eens in de twee weken hadden we contact met Sherley over de voortgang.'

'Vorig jaar september hebben we ons verhaal verteld voor een jury die een prijs geeft aan het meest innovatieve schoonmaakbedrijf. CSU heeft die award voor maatschappelijk verantwoord ondernemen gewonnen. Daarom mochten we nog een jaar langer Sherley als coach hebben. Maar uiteindelijk moeten we het zelf kunnen.'

'We voelen ons beter, nu we de problemen onder controle hebben. We hebben nog wel €2000 schuld. We hebben minder stress en zijn de dingen die we hebben meer gaan waarderen. We weten hoe erg het is als je diep in de schulden zit. Mensen die met hetzelfde zitten, raad ik aan hulp te zoeken.'

ties.' Veel werknemers raden na zo'n gesprek hun collega's aan ook zo'n inzichtsgesprek te voeren.

Bij grote banenreducties spreken werkgevers en bonden eveneens vaak in het sociaal plan af dat werknemers financieel advies mogen inwinnen op kosten van de werkgever. Zo hebben KLM en Rabobank EBC in de arm genomen om werknemers bij te staan bij reorganisaties. Het maakt mensen mobieler, is de ervaring.

Verbaasd Werknemers zijn vaak verbaasd over de mogelijkheden die er na een advies blijken te zijn

'Gebrek aan inzicht in financiële gevolgen van een verandering is vaak reden voor mensen om maar niets te veranderen', aldus Renske Rietbergen, directeur hr-innovatie & marketing bij werkgeversorganisatie AWWN. 'Een andere werknemer voelt bijvoorbeeld dat de ploegdienst hem steeds zwaarder valt, maar zoekt niet naar mogelijkheden om in dagdienst te gaan werken, omdat hij dan minder gaat verdienen. Maar als de uitgaven ook dalen omdat de kinderen uit huis zijn, is het soms wel mogelijk om met minder inkomsten goed rond te komen.'

Rietbergen ziet bij steeds meer reorganisaties dat er budget wordt vrijgemaakt voor financieel advies. De bedragen die de werkgever ter beschikking stelt in sociale plannen variëren van €200 tot €750.

Lees verder op pagina 8

Vervolg van pagina 7

Het financiële advies is soms onderdeel van het duurzame inzetbaarheidsbeleid. In dat kader heeft AWWN Tiptrack ontwikkeld. Met deze app krijgt de werknemer meer grip op zijn loopbaan. Het doel is werkenden te stimuleren actiever na te denken over hun carrière. De gebruiker kan zijn werk beoordelen op vier onderwerpen: gezondheid, financiën, werk en persoonlijke ontwikkeling. Wie dit doet, krijgt een tip om zijn situatie te verbeteren.

De app draait op proef bij dertien organisaties. Zo'n 1500 werknemers doen mee aan deze testfase. 'Het is de bedoeling dat Tiptrack volgend jaar ter beschikking komt voor alle werkenden', zegt Rietbergen. Tiptrack kan worden gekoppeld aan zaken die de werkgever voor de werknemer heeft geregeld, zoals trainingen en financieel advies.

Werknemers kunnen op hun mobiel-tje melden hoe hun werkdag was. Als ze zeggen dat het een leuke dag was, krijgen ze vervolgvragen. 'Je kunt dan aanklikken dat je prettig hebt samengewerkt. In dit geval krijg je bijvoorbeeld de tip om feedback te vragen aan je collega's om nog beter samen te werken', aldus Rietbergen.

Tevredenheid

De werknemer kan ook iets kwijt over zijn geldzaken. 'Hij kan aangeven dat hij tevreden is over bijvoorbeeld spaargeld, of juist ontevreden over het gebrek aan inzicht in zijn pensioensituatie. Hierop volgen ook tips', zegt Rietbergen. 'Tip-track is nog in ontwikkeling. Er komen steeds meer tips bij. Het systeem onderhoudt welke tips zijn gegeven zodat je niet twee keer dezelfde tip op je scherm krijgt.'

Ook EBC combineert de inzichtgesprekken met een online-instrument. De adviseurs werken met het Persoonlijk Jaarverslag. Dat programma kan binnenkort via een app banksaldo's, pensioen- en belastinggegevens inlezen. 'Dat scheelt klant en adviseur veel werk. We weten dan zeker dat we de goede data hebben omdat ze afkomstig zijn uit betrouwbare bronnen', zegt Van Leeuwen. 'Maar zo'n overzicht moet je altijd combineren met een gesprek. De cijfers zeg-

Opsporen

Het is moeilijk om werknemers te bereiken die al in de gevarezone terecht zijn gekomen.

Bovenmodaal

Advies over geldzaken is niet alleen weggelegd voor werknemers met een modaal en bovenmodaal inkomen.

gen mensen weinig zonder een toelichting. Als ze het eenmaal begrijpen, kunnen ze zelf het overzicht aanvullen en gebruiken.'

Advies over geldzaken is niet alleen weggelegd voor modale en bovenmodale werknemers. Bedrijven met veel werknemers die minder verdienen, schakelen ook regelmatig adviseurs in. In die gesprekken gaat het veelal over het voorkomen of oplossen van schuldproblemen.

Budgetcoach Groep is zo'n adviesbureau dat sinds 2011 actief is op deze markt. Het bedrijf heeft 24 coaches, verspreid over het land. 'We werken onder meer voor bedrijven zoals schoonmaker CSU, groothandel Sligro en truckproducent Scania', zegt directeur Daniel de Kievid. 'Mensen die daar werken kunnen door een scheiding of een andere tegenslag in de financiële problemen komen omdat ze geen buffer hebben. Dat leidt tot stress en mogelijk tot ziekteverzuim.'

Het is moeilijk werknemers te bereiken die in de gevarezone zijn beland. 'Geldproblemen zijn een taboeonderwerp', zegt De Kievid. 'Het is normaal voor een leidinggevende te informeren naar een zieke tante, maar hij vraagt niet zo snel naar de financiële situatie van

**Ernstige vormen
Als de geldproblemen
ernstige vormen
aannemen kan de
Budgetcoach niet
meer helpen**

een werknemer. Ook niet als de signalen — een auto die steeds stuk is, vragen om een voorschot, geen geld meer voor de verjaardagspot — wijzen op financiële problemen.'

Een vraagbaak voor geldzaken helpt in contact te komen met werknemers die gebukt gaan onder geldzorgen. 'We hebben bij sommige ondernemingen een anonieme financiële helpdesk. Daar kunnen werknemers terecht met vragen over huurtoeslag of het kindgebonden budget. Als we merken dat een vragensteller financieel in de knel zit, bieden we hulp aan. We vertellen dat zijn werkgever de kosten van coaching betaalt als we mogen melden dat hij hulp zoekt. De grote angst is dat je dan je baan kwijtbent. Dat is niet zo. Veel werknemers gaan in op het aanbod.'

Voor de werkgever is het belang volgens De Kievid evident. 'Een werkgever heeft liever een werknemer die goed in zijn vel zit dan iemand die chagrijnig is vanwege geldzorgen en zich vaak ziek meldt. De meeste mensen hebben hun financiën na een paar gesprekken weer op orde. Doel is dat mensen weer financieel zelfredzaam worden.'

De budgetcoaches komen bij de mensen thuis. Als er een partner is, dan neemt die ook deel aan het gesprek. De Kievid: 'Mensen zitten thuis meer in hun comfortzone en zijn bereid eerder openheid van zaken te geven. Bovendien kunnen ze er sneller relevante documenten bij pakken en krijgt de budgetcoach een indruk van het uitgavenpatroon aan de hand van de inventaris en staat van de woning.'

Veel werkenden met lage inkomens zijn met een klein steuntje in de rug al enorm geholpen. De Kievid: 'Het aanvragen van toeslagen is bijvoorbeeld ingewikkeld. Zeker als je de Nederlandse taal nauwelijks machtig bent. Voor een gedeeltelijke kwijtschelding van gemeentelijke lasten moet je vijftien documenten overleggen. Daar kunnen wij bij helpen.'

Als de geldproblemen ernstige vormen gaan aannemen, kan de Budgetcoach niet meer helpen. 'We zijn geen schuldhulpverleners', aldus De Kievid. 'Als er sprake is van een uitermate problematische schuldsituatie begeleiden wij de werknemer naar de gemeentelijke schuldhulp.'

**Taboe
Geldproblemen zijn
een taboe.
Leidinggevend
vragen niet snel naar
de financiële situatie**

'Dit geeft rust'

'Ik werk zo'n 17 jaar voor de Rabobank. In juni ben ik 'actief mobiel' verklaard. Dat betekent dat mijn werkzaamheden eind september zijn vervallen. Werknemers die dat overkomt, krijgen van de bank de mogelijkheid een inzichtgesprek te voeren over hun financiële situatie.'

'Ik had al veel zaken over het sociaal plan, de WW en starten als zzp'er zelf uitgezocht, maar het leek me nuttig om mijn situatie en de mogelijkheden met zo'n adviseur te bespreken. Ze werken met een systeem waarin je al je financiële gegevens kunt laden. Dat systeem rekent scenario's door. Je kunt ook zelf scenario's zoals een aankoop van camper laten

Wie
Mat Teuwen (57)

Baan
Organisatieadviseur bij de Rabobank

Case
Functie geschrapt en bekijkt perspectief

doorrekenen.'

'Voor mij gelden grofweg drie scenario's: tijdelijk geen werk, direct weer aan het werk

of heel vroeg met pensioen. Omdat ik mezelf goed had voorbereid, was het gesprek meer een bevestiging van wat ik zelf al dacht.'

'Wat ik moeilijker vind, is tien jaar of verder vooruit kijken. Dat kan zo'n adviseur wel met behulp van dat programma. Hij kan door een paar vragen te stellen ook een betere inschatting maken van je uitgavenpatroon. Inkomsten optellen na je pensionering is niet zo moeilijk. Het is lastiger te bepalen of die inkomsten dan passen bij je uitgavenpatroon.'

'Ik vond het adviesgesprek prettig. Het geeft mij rust dat ik weet wat het basisscenario is en welke mogelijkheden ik heb.'

'Gesprek was een wake-upcall'

'Mijn werkgever KLM bood de gelegenheid een gesprek te voeren met een onafhankelijk adviseur over mijn financiële situatie. Ik heb die mogelijkheid aangegrepen omdat ik wilde weten of de aannames klopten die ik had over geldzaken.'

'Het gesprek gaat uit van je Persoonlijk Jaarverslag, waarin al je financiële gegevens staan. Aan de hand van dat online-jaarverslag bespreek je allerlei scenario's zoals eerder met pensioen gaan, van baan veranderen of voor jezelf beginnen.'

'Het was voor mij een wake-upcall. Ik zag bijvoorbeeld dat de hypotheekrenteaf-

Wie
Albert Jan Prevo (49)

Baan
Marketingmanager bij KLM

Case
Werknemer wil beter weten waar hij staat

is. Ik weet nu beter waar ik sta en wat de consequenties zijn van veranderingen.'

'Je ziet ook wat je allemaal zelf moet regelen als je voor jezelf begint. Zaken als een arbeidsongeschiktheidsverzekering zijn nu geregeld via de werkgever. Verder wees de financieel adviseur me op de kosten van kinderen als ze 18 jaar worden. Niet onbelangrijk: ik heb vier kinderen.'

'Naar aanleiding van het gesprek heb ik geen dingen direct veranderd. Ik ga wel kijken of ik de financiële producten — zoals de hypotheek — beter kan laten aansluiten op mijn situatie. Dat ga ik bespreken met de leveranciers van die producten.'